

Türkiye - Almanya arasında imzalanan kredi anlaşmasının tasdiki hakkında kanun lâiyhası ve Hariciye ve İktisad encümenleri mazbataları (I/80)

T. C.
Başvekâlet
Kararlar müdürlüğü
Sayı : 6/453

26 - I - 1939

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Türkiye ile Almanya arasında 16 ikinci kânun 1939 tarihinde Berlinde imzalanan kredi anlaşmasının tasdiki hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 23 - I - 1939 tarihli toplantısında müstaceliyet kararile müzakere edilmek üzere Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
C. Bayar

Esbabı mucibe lâiyhası

Türkiye ile Almanya arasında Berlinde 16 ikinci kânun 1939 tarihinde imzalanan kredi anlaşması Büyük Millet Meclisinin Yüksek Katma sunuldu.

Memleketimizin sanayileştirilmesini istihdaf eden plânlarm tahakkuk mevkiine bir an evvel getirilmesi için Hükümet yapılacak işlerin bir kısmının kredi ile fiil sahasına çıkarılmasını muvafık bulmuş ve hatta evvelce İngiltere Hükümetile de bir kredi anlaşması imzalamıştı. Teşrinievvel 1938 ayı ibtidasında Ankaraya gelen Almanya İktisad nazırımın ziyareti esnasında Almanya ile de bir kredi anlaşması akdi takarrür etmiş ve ahiren de bu işin Alman Hükümetile Berlinde müzakere ve imzası için Hariciye vekâleti umumî kâtibi Büyük elçi Numan Menemencioglunun riyasetinde mütehasıs zevattan mürekkeb bir heyet tayin ve izah olunmuş idi.

İki taraf heyetleri arasında yapılan müzakerat neticesinde elde edilen anlaşma Türkçe ve Fransızca ve Almanca üç nüsha olarak imza edilmiştir.

Anlaşmanın birinci maddesinde : Türkiye Hükümetinin Almanyaya vermeği arzu ettiği sanayi malzemesine aid siparişlere müteallik tediyatın icrasını temin etmek üzere Alman Hükümeti tarafından Deutsche Golddiskontbank nezdinde 150 milyon Rayış marklık bir kredi açıldığı ve ikinci maddede ise bu kredi mikdarından % 20 sine kadar olan bir kısmının Türkiyede kullanılabilceği yazılıdır.

Üçüncü maddede Türkiyeye yapılan teslimata aid olan mebalığın kredi mikdarından Deutsche Golddiskontbankça müteahhidlere tediyeye edileceğine mütedairdir.

Altıncı madde, Hükümetimiz tarafından verilecek olan taksitlerin 25 temmuz 1938 tarihli Türkiye - Almanya tediyeye anlaşması hükümlerine göre icra edileceği ve 8 nei maddede ise işbu tediyeye anlaşması meriyet mevkiinden kalktığı takdirde kredi anlaşması mucibince yapılacak tediyatın yukarıda mezkûr tediyeye anlaşmasının 12 nei maddesi ahkâmına tevfiikan, yani yine kliring yolile yapılacağını tasrih eylemektedir ki bu suretle tarafımızdan döviz olarak tediyatta bulunulması ihtimalinin önüne geçilmiştir. Aynı sekizinci madde yapılan tediyatın karşılığının Türk malları mübayaasına tahsis edileceğini zikretmektedir.

Anlaşmanın diğer maddeleri anlaşmanın tatbiki şekillerine aid teknik şeraiti tesbit eylemektedir.

Anlaşma heyeti umumiyesi itibarile memleketimizin menafiine tamamen uygundur. Yukarıda arzedildiği üzere bu anlaşma ile istihdaf edilen gaye sanayileşme plânımızı acele tahakkuk ettirmek olduğundan anlaşmanın müstaceliyet kararile müzakere ve tasdiki Büyük Millet Meclisinin yüksek reylerine bağlıdır.

Hariciye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye encümeni

Esas No. 1/80

Karar No. 3

26 - IV - 1939

Yüksek Reisliğe

Berlinde 16 ikincikânun 1939 tarihinde Almanya Hükûmetile imzalanan kredi anlaşmasının tasdiki hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetinin 23 - I - 1939 tarihli kararile müstacelen müzakere edilmek üzere Yüksek Meclise arzedilen kanun lâyihası Encümenimize tevdi buyurulmakla Ticaret vekili Cezmi Erçinin huzurile tedkik ve müzakere olundu:

Berlinde Heyetimiz tarafından yapılan müzakereler neticesinde akdolunan bu mukavele, temin ettiği kredi ile memleketimizin sanayileştirilmesi emrinde Hükûmetçe yapılacak işlerin bir kısmının kredi ile fiil sahasına çıkarılmasını istihdaf

eylemektedir.

Mukavele, verilen izahlara göre Encümenimize aynen kabul edilmiş olmakla müstacelen müzakeresi temennisile ve havalesi veçhile İktisad encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Hariciye E. Reisi

M. M.

Kâtib

Erzincan

Konya

İstanbul

S. Arıkan

M. Göker

Ş. Esmer

Diyarbakır

İzmir

Manisa

Dr. İ. T. Öngören

H. Menteşe

H. Bayur

İstanbul

Elâzığ

Kocaeli

S. Cimcoz

F. A. Aykaç

S. Yiğit

İktisad encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisad encümeni

Esas No. 1/80

Karar No. 8

5 - V - 1939

Yüksek Reisliğe

Türkiye ile Almanya arasında 16 ikinci kânun 1939 tarihinde Berlinde imzalanan keredi anlaşmasının tasdiki hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetinin 23 - I - 1939 tarihli toplantısında müstaceliyet kararile müzakere edilmek üzere Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası ve Hariciye encümeni mazbatası Ticaret vekili hazır olduğu halde tedkik ve müzakere olundu:

Verilen izahattan ve anlaşma mukavelesinin tedkikinden anlaşıldığına göre Almanya tarafın-

dan Türkiyeye açılması teklif edilen 150 milyon marklık kredinin kullanma tarz ve müteakıl takas ve mahsub şekillerini tesbit eden işbu mukavele maddelerinin hükümlerini encümenimiz iktisadî bakımdan memleketimiz menfaatine mugayir bulmamış ve aynen kabule karar vermiştir.

Umumî Heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

İktisad En. Reisi

M. M.

Kâtib

Giresun

İzmir

İ. Sabuncu

M. Aldemir

Afyon K.	Afyon K.	Ankara	İstanbul	İzmir	Kars
Berç Türker	Hamza Erkan	M. Eriş	A. Daver	Benal Arıman	K. Arıklı
Diyarbakır	Erzincan	Gazianteb	Kastamonu	Niğde	
V. N. Sünkitay	S. Başotaç	Nuri Pazarbaşı	M. Celâl Bayar	Dr. R. F. Talay	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

*Türkiye ile Almanya arasında 16 ikinci kânun
1939 tarihinde Berlinde imzalanan kredi anlaş-
masının tasdiki hakkında kanun lâyihası*

MADDE 1 — Türkiye ile Almanya arasında 16 ikinci kânun 1939 tarihinde Berlinde imzalanan kredi anlaşması kabul ve tasdik olunmuştur.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun icrasına İcra Ve-

killeri Heyeti memurdur.

23 - I - 1939

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
C. Bayar	T. F. Sılay	N. Tımaz
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
D. R. Saydam	Ş. Saracoğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	A. Çetinkaya	H. Çakır
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	Rana Tarhan	Faik Kurdoğlu

TÜRKİYE İLE ALMANYA ARASINDA KREDİ ANLAŞMASI

Madde — 1

Türkiye Hükûmetine, Almanyaya vermediği arzu ettiği sınırlı malzemeye aid siparişlere müteallik tediyatın icrasını temin etmek üzere Deutsche Golddiskontbank nezdinde 150 milyon Reichsmark'a kadar bir kredi açılmıştır.

Madde — 2

Esas itibarile kredi Almanyada istimal edilecektir. Bu kredi, aynı zamanda ve her siparişin azami % 20 sine kadar çıkan bir nisbet dahilinde olmak üzere mevzu bahis siparişin icrasına müteallik Türk lirası tediyatının ifası için Türkiyede kullanılabilir.

Madde — 3

Türkiyeye yapılan teslimata aid Almanyada lâzımüttekiye olan mebalığ, birinci maddede yazılı kredi miktarından Deutsche Golddiskontbank'ca müteahhidlere tediyeye edilecektir.

İkinci maddeye tevfikân müteahhidlerce Türkiyede yapılacak tediyelere aid mebalığın transferi, Deutsche Golddiskontbank tarafından 25 temmuz 1938 tarihli Türkiye ile Almanya arasında ticarî tediyelere aid Anlaşma mucibince yapılacaktır.

Madde — 4

Türkiye Hükûmeti tarafından, bu Anlaşmanın şümüli dahiline giren siparişlerin 31 kânunuevvel 1941 tarihine kadar verilmiş olması lâzımdır. Kredinin müddeti, Deutsche Golddiskontbank tarafından tediyatın lâzımülicra olduğu günden itibaren 10 senedir. Faiz nisbeti senede % 5 olarak tesbit edilmiştir.

Madde — 5

Türkiye Hükûmeti, Deutsche Golddiskontbank tarafından icra edilecek olan tediyata tekabül eden ve tediyelere aid tarihleri ihtiva eyleyen Hazine bonolarını mezkûr bankaya tevdi edecektir. Hazine bonoları 6 aylık taksitlerle itfa edilecektir.

Madde — 6

Vâdesi hulûl etmiş olan taksitlerin tediyesi 25 temmuz 1938 tarihli Türkiye ile Almanya arasında ticarî tediyelere aid Anlaşma ahkâmına göre icra olunacaktır.

Madde — 7

Bu Anlaşmaya tevfikân Türkiye Hükûmeti tarafından icra edilecek tediyatın devamı müddetince Almanyaya bazı türk mallarının ihracatını tezyid etmek üzere Türkiye tarafından kolaylık gösterilmesi hususunda her iki Hükûmet anlaşacaklardır.

Madde — 8

Bu Anlaşmanın meriyet müddeti esnasında 25 temmuz 1938 tarihli Türkiye ile Almanya arasında ticarî tediyelere aid Anlaşma meriyet mevkiinden kalktığı takdirde Kredi anlaşması mucibince yapılması lâzımgelen tediyatın teknik hususları yukarıda mezkûr ticarî tediyelere aid Anlaşmanın 12 nci maddesi ahkâmına tevfikân icra olunacaktır. Yapılan tediyatın karşılığı Türk malları mubaayasına tahsis olunacaktır.

Madde — 9

Türkiye Hükûmeti tarafından siparişlerin (malzeme ve ameliyat) verilmesi sırasında ecebi eksper ve mütehasıslarla istişare muvafık görüldüğü takdirde Alman Hükûmeti, Türkiye Hükûmetinin Alman mühendisleri kullanmak hususunda şimdiden izhar etmiş olduğu arzunun tahakkukunu imkân nisbetinde teshil edecektir.

Madde — 10

Almanya ile Türkiye arasında deniz nakliyatı için tatbik edilen mutad ve normal tahmil şartlarına uygun fiatlı serbest Alman gemileri bulunduğu takdirde, bu Anlaşma mucibince Almanya tarafından teslim edilecek malzemenin nakli bu gemiler ile yapılacaktır. Bu hüküm, kâfi istiâp hacmini haiz bir Türk gemisinin o tarihte bir Alman limanında serbest bulunması ve bu limanı faidesiz hamule ile terketmek zaruretinde kalması halinde tatbik olunmaz.

Hamulenin Almanyada Alman kumpanyaları nezdinde sigorta edilmesi lâzımdır.

Madde — 11

Alman Hükûmetinin, Alman firmalarının bu Anlaşmada derpiş edilmiş olan malzeme münakasalarına veyahud sadece taleplerine iştirakini temin edebilmesi için Türkiye Hükûmeti, yapmak niyetinde olduğu muayyen işlerden Alman Hükûmetini zamanında haberdar edecektir.

Madde — 12

Bu Anlaşma, iki Hükûmet tarafından kanunî merasimin ikmalini müteakib, Ankarada nota teatisi suretile meriyete girecektir.

Türkçe, Almanca ve Fransızca lisanları ile ve bu lisanların her birinden ikişer asıl metin olmak üzere, Berlinde 16 kânunusani 1939 tarihinde imzalanmıştır.

N. Menemenciöglü
C. Erçin

Freiherr von Weizsaecker
Carl Clodius

